

KREDİ KARTI SÖZLEŞMESİNİN TÜKETİCİ KREDİSİ NİTELİĞİ

Furkan ÖZDEMİR*

ÖZET

6502 sayılı yeni Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'da (TKHK), kredi kartı sözleşmelerinin faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması halinde, tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirileceği hüküm altına alınmıştır. Hükümde yer alan "imkân sağlanması" ifadesinin nasıl anlaşılacağı meselesi, doktrinde görüş ayrılıklarının yaşanmasına sebep olmuştur. Kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için borcun faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, fiilen üç ayı aşacak şekilde ertelenmesi veya taksitlendirilmesi gerektiği çeşitli gerekçelerle savunulmuştur. Ne var ki tüketici hukukunun amaçları ve hükmün kaleme alınışı dikkate alındığında bu imkânın sözleşmede kararlaştırılması yeterli görülmeli, ertelemenin veya taksitlendirmenin fiilen yapılması şartı aranmamalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kredi Kartı, Kredi Kartı Sözleşmesi, Tüketici Kredisi, İmkân Sağlama, Erteleme veya Taksitlendirme.

CONSUMER CREDIT NATURE OF CREDIT CARD CONTRACT

ABSTRACT

In the new Law on Consumer Protection numbered 6502, it is regulated that credit card contracts will be considered as a consumer credit contract if the possibility to delay the payment for more than three months in return for interest or a similar benefit or if the possibility to pay in installments is similarly provided. The issue of how to understand the expression "providing possibility" in the provision has led to differences of opinion in the doctrine. It has been defended on various grounds that in order for the credit card agreement to be considered as a consumer credit, the obligation must be de facto delayed for more than three months in return for interest else a similar benefit or de facto made an installment plan for more than three months in return for interest else a similar benefit. However, considering the purposes of consumer law and the wording of the provision, it should be considered sufficient to decide on this possibility in the contract, and the condition of making the de facto

* Arş. Gör., Çukurova Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Ana Bilim Dalı / ADANA, e-posta: fozdemir@cu.edu.tr,

ORCID: 0000-0002-9872-1409

DOI : 10.34246/ahbvuhfd.1116499

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih : 21/12/2021

Yayınlanmasının Uygun Görüldüğü Tarih: 29/03/2022

delay or de facto installment should not be sought.

Keywords: *Credit Card, Credit Card Contract, Consumer Credit, Providing Possibility, Delay or Installment*

I. GİRİŞ

Ekonomik yaşamda en klasik ödeme aracı paradır. İnsanlar dâhil oldukları borç ilişkilerindeki ödeme borcunu genellikle para ile ifa etmektedir. Ne var ki insanlık tarihinin dinamik yapısı, paranın en temel ödeme aracı olarak kalmasına izin vermemiştir. Farklı yerlere ulaşımın kolaylaşması insanlar arasındaki ekonomik ilişkilerin çeşitlenmesine sebep olmuş, bu çeşitlilik de para gibi kullanılabilir ödeme araçlarına olan ihtiyacı artırmıştır. Nitekim bulunduğu yerden farklı bir yere giden bir kişinin gündelik ihtiyaçlarını karşılamak için yüklü miktarda para taşımak zorunda olması, başta güvenlik olmak üzere birçok problemi beraberinde getirmiştir. Söz konusu pratik ihtiyaçlar sebebiyle paranın dışında kullanılabilir ödeme aracı arayışına girilmiş, bu ihtiyaca cevap vermek amacıyla kredi kartı sistemi geliştirilmiştir.

İlk kez 1894 yılında Amerika Birleşik Devletleri'nde "Hotel Credit Letter Company" tarafından çıkarılan kredi kartı, başlangıçta sınırlı alanlarda kullanılmıştır¹. Kullanım alanının genişlemesiyle birçok kurum ve kuruluş kredi kartı çıkarmış ve günümüzün önemli kartlı sistem kuruluşlarının temeli atılmıştır. Bu kuruluşların piyasaya sürdükleri kredi kartlarının Amerika ve Avrupa'da kabul edilmesiyle birlikte kredi kartı kullanımı tüm dünyada yaygınlaşmıştır².

¹ Hans Giger, *Kreditkartensysteme, Eine ökonomisch-juristische Studie*, 2. Auflage, Schult-hess Verlag, 2018, s. 77; Friedrich Graf von Westphalen/Gregor Thüsing, *Vertragsrecht und AGB-Klauselwerke, Werkstand: 46. EL*, Beck Verlag, 2020, Rn. 1; Ömer Teoman, *Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması*, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Beta Yayınları, 1996, s. 13; Mustafa Çeker, *Kredi Kartı Uygulaması ve Özel Hukuk Açısından Kredi Kartının Hukuka Aykırı Kullanımı*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1997, s. 2; Hasan İlgüzar, *Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, 2003, s. 34; Oğuzhan Buhur, *Hukuki Yönleriyle Kredi Kartı*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2020, s. 2; Ebru Ceylan, *Türk, İsviçre ve Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu*, 1. Baskı, Beta Yayınları, 2010, s. 6; Ali Tolga Erendaç, *Kredi Kartı Sözleşmesi*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2021, s. 9.

² Giger, s. 77; Şebnem Akipek, *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisine*, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, 1999, s. 187; Şebnem Akipek, "Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(3), 2003, s. 105.

Kredi kartının Türkiye’de kabul görmesi ise 80’li yılların sonuna tekabül etmektedir. “*Diners Club*” tarafından 1968 yılında çıkarılan kart, Türkiye’de kullanılan ilk kredi kartı olsa da bu kartın yaygınlaşması kolay olmamıştır³. 1980’li yıllardan itibaren Türk ekonomisinin kabuk değiştirmesi, liberal ekonomik sisteme ait unsurların daha kolay benimsenmesine yol açmıştır. Buna paralel olarak Türkiye’de 80’li yılların ikinci yarısından itibaren kredi kartı kullanımını artmıştır.

Kredi kartının tarihî gelişimi değerlendirildiğinde öncelikli kullanım amacının ödeme olduğu göze çarpmaktadır⁴. Bununla birlikte kredi kartının tek işlevi ödeme aracı olması değildir. Nitekim kredi kartının bankalar tarafından çıkarılması, bu kartın zamanla kredi aracı olarak da kullanılmasına sebep olmuştur⁵. Ödeme ve kredi aracı olma işlevi, kredi kartının kullanımını daha da artırmış, bu denli yaygın bir kullanım da hukuki uyumsuzlukları beraberinde getirmiştir. Gelinek noktada söz konusu uyumsuzlukların çözümü adına gerek diğer hukuk düzenlerinde gerekse de Türk hukukunda kredi kartına ilişkin hukuki düzenlemeler yapılmıştır.

Türk hukukunda kredi kartına ilişkin ilk hukuki düzenlemeler, 1990⁶ ve 1996⁷ tarihli Türkiye Bankalar Birliği (TBB) tebliğleridir. Söz konusu tebliğlerin ardından 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’da (eTKHK) yapılan 2003 yılı değişiklikleri ile tüketici kredileri bu Kanun’un kapsamına alınmış, kredi kartı da tüketici kredisine atıf yapılarak düzenlenmiştir. 01/03/2006 tarihinde yürürlüğe giren 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu’nda (BKKKK) ise kredi kartıyla ilgili detaylı düzenlemelere yer verilmiştir. Bu Kanun’un yürürlüğe girmesiyle

³ Çeker, s. 3; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 187; Akipek, Kredi Kartı, s. 105.

⁴ Giger, s. 78; Westphalen/Thüsing, Rn. 1; Teoman, s. 225 vd.; Çeker, s. 43; İşgüzar, s. 49 vd.; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 189; Akipek, Kredi Kartı, s. 104; Şebnem Akipek Öcal, “Tüketici Kredisi ve Kredi Kartları Bakımından Tüketicinin Korunması”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 9 (Özel Sayı), 2014, s. 63; Ümit Gezder, *Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Beta Yayınları, 1998, s. 30; Ceylan, Kredi Kartı, s. 28; Erendaç, s. 20.

⁵ Giger, s. 79; Westphalen/Thüsing, Rn. 1; Çeker, s. 43; İşgüzar, s. 49 vd.; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 189; Akipek, Kredi Kartı, s. 104; Akipek Öcal, s. 63; Ceylan, Kredi Kartı, s. 27-28; Erendaç, s. 22 vd.

⁶ 03.08.1990 tarihli, 924 sayılı Kredi Kartı Uygulamalarına İlişkin Mesleki Tanzim Kararı Tebliği, <www.tbb.org.tr/dosyalar/yasal_duzenlemeler/tbb_tebbligleri/tbb_1990_08_03.doc> Erişim Tarihi 20 Ekim 2021.

⁷ 25.09.1996 tarihli, 998 sayılı Bankaların Tüketici Kredisi Uygulamasında Yükümlü Oldukları İlkeler ve Koşullar Tebliği, www.tbb.org.tr/Dosyalar/Yasal_Duzenlemeler/TBB_Tebbligleri/TBB_1996_09_25.doc, Erişim Tarihi 20 Ekim 2021.

eTKHK'nın kredi kartlarına ilişkin hükümleri yürürlükten kalkmamış, aksine bu hükümlerin kredi kartı uyumsuzluklarına uygulanmasına devam edilmiştir.

28/05/2014 tarihli 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un (TKHK) yürürlüğe girmesiyle birlikte kredi kartı sözleşmesi bakımından yeni bir sayfa açılmış, bu sözleşme "*Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*" kenar başlığı altında düzenlenmiştir. İlgili düzenlemede, bütün kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sözleşmesi olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı hüküm altına alınmıştır. Nitekim Kanun, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi gibi değerlendirilebilmesi için gerekli olan şartları belirlemiştir. Buna göre, "*kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması hâlinde*" tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir (TKHK m. 22/f. 2). Bu nitelikleri taşımayan kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sözleşmesi olarak kabul edilmesi mümkün değildir.

Çalışmanın konusunu, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi niteliği oluşturmaktadır. Bu amaçla öncelikle kredi kartı sisteminin işleyişi ve kredi kartı sözleşmesi genel hatlarıyla incelenecek, ardından bu sözleşmenin tüketici kredisi sözleşmesi olarak nitelendirilmesi için Kanun'da aranan şartlar ele alınacaktır⁸.

II. KREDİ KARTI SİSTEMİNİN İŞLEYİŞİ

A. Kredi Kartı Kavramı

Kredi kartı doktrinde en genel anlamıyla, "tüketicinin bir mal veya hizmetin bedeli olarak o anda nakit para ödmeden o mal veya hizmeti almasını sağlayan bir tür kimlik" olarak tanımlanmaktadır⁹. Bunun dışında söz konusu kartlara ilişkin yasal bir tanım, BKKKK'nın 3'üncü maddesinde yer almaktadır. İlgili hüküm uyarınca, "Nakit kullanımı gerekmeksizin mal ve hizmet alımı veya nakit çekme olanağı sağlayan basılı karta veya fiziki varlığı bulunmayan kart numarasına", kredi kartı adı verilir (BKKKK m. 3-g). Bu tanımda kredi kartının ödeme ve kredi aracı olma işlevlerine işaret edilmektedir. Kart, nakit kullanmaksızın mal veya hizmet alımı imkânı sağladığında ödeme, nakit çekme imkânı sağladığında ise kredi aracı olmaktadır¹⁰.

⁸ Çalışma konusunun sınırlarını aşmamak adına kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak değerlendirilmesinin hukuki sonuçları çalışmanın kapsamına alınmamıştır.

⁹ Akipek, Tüketici Kredisi, s. 186; Akipek Öcal, s. 62-63.

¹⁰ Kredi kartı ile nakit çekildiği durumlarda kredi kartının kredi aracı olma işlevi belirgin olsa

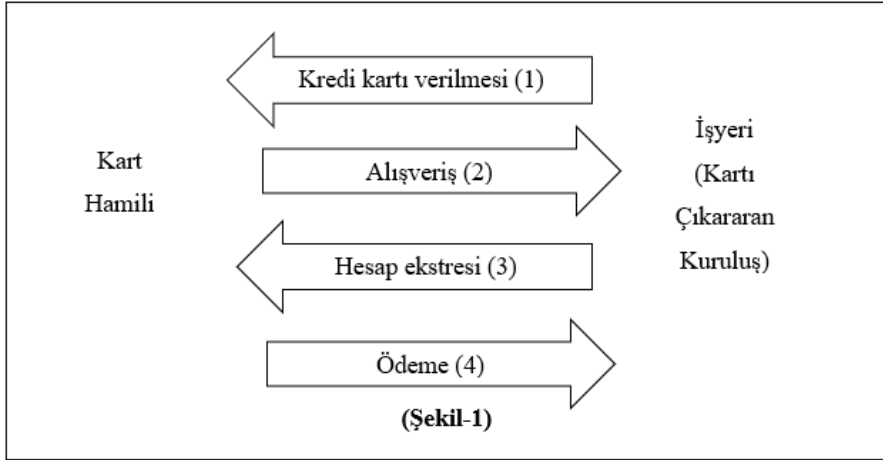
Kredi kartı plastik bir malzeme üzerine fiziken basılabileceği gibi sadece bir numaradan ibaret de olabilir. Fizikî varlığı bulunmayan bu tip kredi kartlarına, “*sanal kart*” adı verilmektedir¹¹.

Kredi kartının tüm işlevlerini yerine getirmesi ancak bir kredi kartı sisteminin içinde mümkün olur. İki veya daha fazla tarafın yer aldığı bu sistemde, kredi kartının işlevlerini yerine getirmesi için gerekli olan hukuki ve teknik alt yapı inşa edilmektedir.

B. Kredi Kartı Sistemleri

Sisteme katılan taraf sayısına göre kredi kartı sistemleri üçe ayrılmaktadır. Bu sistemler: İki taraflı sistem, üç taraflı sistem (basit-genişletilmiş) ve karma sistemdir¹².

• İki Taraflı Sistem¹³

İki taraflı sistemde kartı çıkararan kuruluş, müşterilerine kredi kartı

da yalnızca ödeme aracı olarak kullanıldığı hallerde de kredi aracı olma işlevinden bahsedilebilir. Bu hususta bkz. II, A.

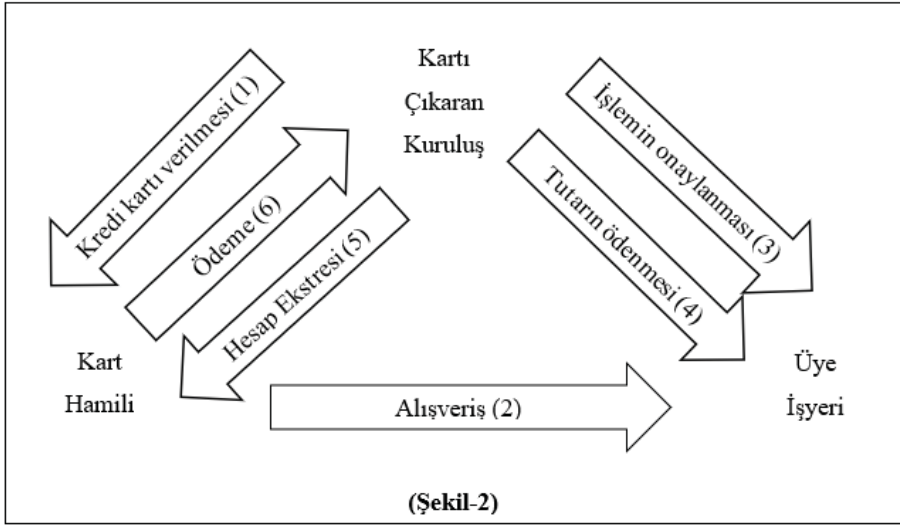
¹¹ Erendaç, s. 30.

¹² Giger, s. 86 vd.; Westphalen/Thüsing, Rn. 2 vd.; Teoman, S. 46 vd.; Çeker, s. 7 vd.; Erden Kuntalp, “Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar- XIII, (5-6 Nisan 1996)*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1996, s. 274. İşgüzar, s. 39 vd.; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 190 vd.; Akipek, Kredi Kartı, s. 106 vd.; Buhur, s. 5 vd.; Ceylan, Kredi Kartı, s. 23 vd.; Erendaç, s. 32 vd.

¹³ Şema için bkz. Giger, s. 87; Çeker, s. 8.

vermekte, bu suretle onlara kendisine ait işyerinde nakit kullanmaksızın alışveriş yapma olanağı sunmaktadır. Bu sistemin en temel özelliği, üye işyerinin aynı zamanda kartı çıkaran kuruluş olmasıdır¹⁴. Kart hamili, kendisine verilen kredi kartı ile kartı çıkaran kuruluşa ait işyerlerinde nakit kullanmaksızın alışveriş yapmaktadır. Kartın kullanımının ardından kartı çıkaran kuruluş, kart hamiline hesap ekstresi göndermekte, yapılan harcamaların bedeli dönem sonunda kart hamilinden tahsil edilmektedir¹⁵.

• Üç Taraflı Sistem (Basit)¹⁶

Basit üç taraflı sistemde; kartı çıkaran kuruluş, kart hamili ve üye işyeri yer almakta, kartı çıkaran kuruluş, kart hamili ve üye işyeri ile sözleşmeler akdetmektedir¹⁷. Bu kuruluşun kredi kartı hamili ile yaptığı sözleşme, kredi

¹⁴ Giger, s. 87; Carolin Junker, “Rechtsbeziehungen im Kreditkartengeschäft”, *Deutsches Steuerrecht*, Heft 40, 1994, s. 1461; Westphalen/Thüsing, Rn. 2; Teoman, s. 46; Çeker, s. 7-8; Kuntalp, s. 274; İşgüzar, s. 39; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 190; Akipek, Kredi Kartı, s. 106; Buhur, s. 5-6; Ceylan, Kredi Kartı, s. 23; Erendaç, s. 33.

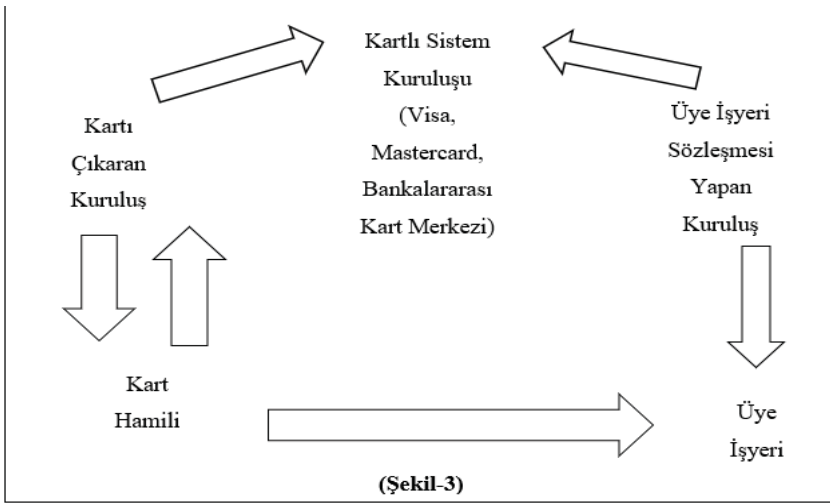
¹⁵ Giger, s. 87; Junker, s. 1461; Çeker, s. 7-8; Kuntalp, s. 274; İşgüzar, s. 39; Akipek, Tüketici Kredisi, 190; Akipek, Kredi Kartı, s. 106; Buhur, s. 6; Ceylan, Kredi Kartı, s. 23; Erendaç, s. 33.

¹⁶ Şema için bkz. Giger, s. 88; Çeker, s. 9.

¹⁷ Giger, s. 88; Junker, s. 1461; Westphalen/Thüsing, Rn. 3; Teoman, s. 47; Çeker, s. 8; Kuntalp, s. 274-275; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 190-191; Akipek, Kredi Kartı, s. 106; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 23; Erendaç, s. 34.

kartı sözleşmesi¹⁸; üye işyeri ile yaptığı sözleşme ise üye işyeri sözleşmesi olarak adlandırılmaktadır¹⁹. Kart hamili, kartı çıkaran kuruluş ile sözleşme yapan üye işyerinde nakit kullanmaksızın kredi kartıyla alışveriş yapmaktadır. Üye işyeri söz konusu alışverişi kartı çıkaran kuruluşa bildirmekte²⁰, kartı çıkaran kuruluş da alışverişi onaylamaktadır²¹. Alışverişin onaylanmasıyla kart hamilinin üye işyerine olan borcu sona erer²². Kartı çıkaran kuruluş üye işyeri sözleşmesi uyarınca, onayladığı alışverişin tutarını üye işyerine ödemektedir²³. Kredi kartı ile yapılan harcamaların toplam bedeli ise kartı çıkaran kuruluşça dönem sonunda kart hamilinden tahsil edilmektedir²⁴.

Üç Taraflı Sistem (Genişletilmiş)²⁵

(Şekil-3)

¹⁸ Çeker, s. 61; İşgüzar, s. 63; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 57; Erendaç, s. 57.

¹⁹ Çeker, s. 49; İşgüzar, s. 70; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 85; Erendaç, s. 62.

²⁰ Giger, s. 89; Teoman, s. 47; Çeker, s. 9; Kuntalp, s. 275; İşgüzar, s. 40 vd.; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 68; Erendaç, s. 49 vd.

²¹ Teoman, s. 47; Çeker, s. 9; Kuntalp, s. 275; İşgüzar, s. 40 vd.; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 21; Erendaç, s. 49; Erendaç, s. 50.

²² Erendaç, s. 209 vd.

²³ Giger, s. 89; Teoman, s. 47; Çeker, s. 9; İşgüzar, s. 40 vd.; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 68; Erendaç, s. 34 vd.

²⁴ Giger, s. 89; Teoman, s. 47; Çeker, s. 9; İşgüzar, s. 40 vd.; Buhur, s. 8; Ceylan, Kredi Kartı, s. 68; Erendaç, s. 34 vd.

²⁵ Şema için bkz. Giger, s. 90; Çeker, s. 11. Genişletilmiş üç taraflı sistem "Interchange Siste-

Genişletilmiş üç taraflı sistemde, kart çıkarmak isteyen kuruluşlar bizzat kendileri kredi kartı çıkarmak yerine uluslararası kredi kartı şirketleriyle lisans sözleşmesi akdetmektedir²⁶. Bu ihtimalde sistemin işleyişini kartlı sistem kuruluşu organize eder. Kart çıkarmak isteyen kuruluş, lisans sözleşmesi vasıtasıyla kartlı sistem kuruluşunun kredi kartını kendi müşterilerine sunar²⁷. Kart hamili, kartı çıkaran kuruluşun sözleşme ilişkisi içinde olmadığı bir işyerinden alışveriş yapsa bile işyerinin üye işyeri sözleşmesi yaptığı kuruluş, kartlı sistem kuruluşu aracılığıyla alışveriş kartı çıkaran kuruluşa iletmektedir²⁸. Kartı çıkaran kuruluşun onayı ve alışveriş tutarının ödenmesi de yine kartlı sistem kuruluşu vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Onay sonucunda kart hamilinin üye işyerine olan borcu sona ermekte, dönem sonunda kredi kartı ile yapılan harcamaların toplam bedeli, kartı çıkaran kuruluşca kart hamilinden tahsil edilmektedir²⁹.

- Karma sistem

Karma sistem iki ve üç taraflı kredi kartı sistemlerinin özelliklerini bünyesinde barındırır³⁰. Bu sistemde kartı çıkaran kuruluş aynı zamanda üye işyeridir³¹. Bununla beraber kredi kartı, kartı çıkaran kuruluş dışındaki işyerlerinde de kullanılabilir³². Kartın işyeri tarafından çıkarılması iki taraflı sistemin; diğer işyerlerinde de kullanılabilmesi ise üç taraflı sistemin bir özelliğidir.

Günümüzde en yaygın olarak kullanılan kredi kartı sistemi, genişletilmiş

mi” olarak da adlandırılmaktadır. Bu hususta bkz. İşgüzar, s. 43.

²⁶ Giger, s. 89-90; Westphalen/Thüsing, Rn. 4; Teoman, s. 48; Çeker, s. 10; Akipek, Kredi Kartı, s. 107-108; Buhur, s. 9; Ceylan, Kredi Kartı, s. 24.

²⁷ Giger, s. 90; Teoman, s. 48; Çeker, s. 10; Buhur, s. 9; Ceylan, Kredi Kartı, s. 24; Erendaç, s. 37.

²⁸ Çeker, s. 10; Erendaç, s. 36 vd.

²⁹ Çeker, s. 10; Erendaç, s. 36 vd.

³⁰ Teoman, s. 49; Çeker, s. 12; Akipek, Kredi Kartı, s. 108; Buhur, s. 10; Ceylan, Kredi Kartı, s. 25; Erendaç, s. 40.

³¹ Teoman, s. 49; Çeker, s. 12; Akipek, Kredi Kartı, s. 108; Buhur, s. 10; Ceylan, Kredi Kartı, s. 25; Erendaç, s. 40.

³² Teoman, s. 49; Çeker, s. 12; Akipek, Kredi Kartı, s. 108; Buhur, s. 10; Ceylan, Kredi Kartı, s. 25; Erendaç, s. 40.

üç taraflı sistemdir³³. Bu sistemde taraflar arasında; kredi kartı sözleşmesi, üye işyeri sözleşmesi, lisans sözleşmesi ve temel ilişkiden doğan sözleşme (kart hamili-üye işyeri arasındaki sözleşme) olmak üzere birçok sözleşme akdedilmektedir. Çalışma bakımından önemli olan sözleşme ise kart hamili ile kartı çıkaran kuruluş arasında akdedilen kredi kartı sözleşmesidir. Nitekim tüketici kredisi olarak değerlendirilebilecek tek sözleşme, kart hamili ile kartı çıkaran kuruluş arasındaki bu sözleşmedir³⁴. Sistemi oluşturan taraflar arasında akdedilen diğer sözleşmelerin tüketici kredisi nitelendirmesi bakımından bir önemi bulunmamaktadır³⁵.

C. Genel Olarak Kredi Kartı Sözleşmesi

Kredi kartı sözleşmesi, kartı çıkaran kuruluşun kart hamiline nakit ödemeksizin alışveriş yapma imkânı sağlamayı; kart hamilinin de yaptığı harcamaların tutarını kart çıkaran kuruluşa ödemeyi borçlandığı bir sözleşmedir³⁶. Kredi kartını çıkaran kuruluşun (genellikle) banka olması, zamanla kart hamiline nakit çekme hakkının tanınması sonucunu doğurmuştur³⁷. Günümüzde çıkarılan kredi kartlarında, kart hamiline nakit çekme imkânının sağlanması da borçlanılmaktadır. Ne var ki nakit çekme imkânının sağlanması, kredi kartı sözleşmesinin asli bir unsuru olarak kabul edilmemektedir³⁸.

Kredi kartı sözleşmesinin tarafları, kartı çıkaran kuruluş ve kart hamilidir³⁹. BKKKK, kartı çıkaran kuruluş olabilecek kişileri belirlemiştir. Buna göre kredi kartı, mevzuat gereği bu kartı düzenleme yetkisine sahip olan bankalar veya ilgili diğer kuruluşlar tarafından düzenlenir (BKKKK m.

³³ Çeker, s. 10.

³⁴ Giger, s. 181.

³⁵ Giger, s. 184.

³⁶ Giger, s. 189; Junker, s. 1464; Teoman, s. 164 vd.; Çeker, s. 62 vd.; İşgüzar, s. 63; Buhur, s. 102; Ceylan, Kredi Kartı, s. 85 vd.; Erendaç, s. 67; Özlem Tüzüner, "Banka Kredi Kartı Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Kart Hamili Bakımından Avantajlarının Sorgulanması", Hakan Tokbaş/Alı Suphi Kurşun (Ed.), *Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları Külliyyatı, Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları*, Aristo Yayınevi, 2015, s. 161 vd.; Ayça Akkayan Yıldırım, "Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu", *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 73(1), 2015, s. 262.

³⁷ Erendaç, s. 68.

³⁸ Teoman, s. 234; Çeker, s. 71; Erendaç, s. 210 vd.

³⁹ Giger, s. 189; Teoman, s. 158; Çeker, s. 67; İşgüzar, s. 63; Akipek, Kredi Kartı, s. 109; Buhur, s. 100; Ceylan, Kredi Kartı, s. 85; Erendaç, s. 71 vd.; Akkayan Yıldırım, s. 263.

3-g). Sözleşmenin diğer tarafında yer alan kart hamili ise gerçek veya tüzel bir kişi olabilir⁴⁰.

Sözleşmenin hukuki niteliği 5464 sayılı Kanun'dan önce oldukça tartışmalıydı. Bu dönemde kredi kartı sözleşmesinin, eser, vekâlet, hizmet ve garanti sözleşmesi olduğuna ilişkin görüşler ileri sürülmüştür⁴¹. Kredi kartının ödeme aracı olma işlevi ekseninde yapılan tartışmalar, tespitlerin iş görme sözleşmelerinin etrafında yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Bu dönemde en fazla taraftar bulan görüş ise sözleşmenin sui generis bir sözleşme olduğunu ve sözleşmeye vekâlet sözleşmesine ait hükümlerin kıyasen uygulanması gerektiğini ileri süren görüştür⁴². BKKKK'nın yürürlüğe girmesi ile birlikte kanaatimizce bu tartışmaların bir önemi kalmamıştır. Zira BKKKK'nın çeşitli hükümlerinde kredi kartı sözleşmesinin esaslı unsurları düzenlenmiştir. Bu sebeple kredi kartı sözleşmesi, artık kanunda düzenlenen isimli bir sözleşmedir⁴³.

Kredi kartı sözleşmesinin iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olduğu kabul edilmektedir⁴⁴. Asıl tartışma, sözleşmenin tam iki tarafa mı yoksa eksik iki tarafa mı borç yüklediğine ilişkindir⁴⁵.

⁴⁰ Çeker, s. 67; Buhur, S. 100; Erendaç, s. 77.

⁴¹ Bu tartışmalar için bkz. Teoman, s. 165 vd.; Çeker, s. 68 vd.; İşgüzar, s. 66 vd.; Seza Reisoğlu, "Banka Kredi Kartları ve Uygulama Sorunları", *Bankacılar Dergisi*, (49), 2004, s. 104; Akipek, Kredi Kartı, s. 108-109; Buhur, s. 11 vd.; Ceylan, Kredi Kartı, s. 88 vd.; Erendaç, s. 95 vd.

⁴² Bu hususta bkz. Ceylan, Kredi Kartı, s. 88 vd.

⁴³ Aynı yönde bkz. Ceylan, Kredi Kartı, s. 88-89; Ebru Ceylan, "Kredi Kartlarıyla İlgili 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un Getirdiği Yenilikler", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (117), 2015, s. 249; Tüzüner, s. 173; Erendaç, s. 100.

⁴⁴ Giger, s. 190-191; Teoman, s. 163; Çeker, s. 68; İşgüzar, s. 66; Ceylan, Kredi Kartı, s. 88; Tüzüner, s. 174.

⁴⁵ İki tarafa borç yükleyen sözleşmeler kendi içerisinde, tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler ve eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmeler olmak üzere ikiye ayrılır. Tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde karşılıklı edimlerin mübadelesi amaçlanmıştır. Bu tip sözleşmelerde taraflardan her birinin borcu, diğer tarafın borcunun karşılığını teşkil eder. Eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde ise tarafların borçları karşılıklı olarak ve aynı anda değil, sıra ile doğmakta veya taraflardan biri sözleşmenin yapıldığı anda kesin olarak borç altına girmekte, diğerinin borçlanması ise bazı şartların gerçekleşmesine bağlanmaktadır. Bu hususta bkz. Necip Kocayusufpaşaoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 2017, s. 99; Selahattin Sulhi Tekinay/ Sermet Akman/ Halûk Burcuoğlu/Atillâ Altop, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, 1993, s. 53 vd.; Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021, s. 224-225; M. Kemal Oğuzman/M. Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt-1, 17. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019, s. 48.

Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre⁴⁶, kartı çıkaran kuruluş, limit dahilinde ödünç vermeyi taahhüt ederken; kart hamili, kartı kullandığında geri ödeme borcu altına girmektedir. Dolayısıyla edimler arasında herhangi bir synallagma söz konusu değildir. Bu sebeple kredi kartı sözleşmesi, eksik iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir.

Doktrinde bir başka görüşe göre⁴⁷ ise kredi kartı sözleşmesi, tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Bu görüşü temsil eden yazarlardan *Çeker*'e göre⁴⁸, kartı çıkaran kuruluş nakit kullanılmaksızın alışveriş yapılabilmesi için gerekli imkânları sunmayı borçlanırken; kredi kartı hamili, yıllık ödenti ve harcamaya ilişkin tutarın ödenmesi borcu altına girmektedir. Bu sebeple sözleşme tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir.

İsviçre hukukunda *Giger*, sözleşmenin akdedildiği kredi kartı sistemine göre bir ayırım yapmaktadır. Yazara göre⁴⁹, iki taraflı sistemde akdedilen kredi kartı sözleşmesi, eksik iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Bununla birlikte taraflar kararlaştıracakları hükümlerle sözleşmeyi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme haline getirebilirler. Örneğin, kart hamilinin nakit kullanılmaksızın harcama yapma karşılığında kartı çıkaran kuruluşa periyodik olarak ödeyeceği harç veya borç tamamen ifa edilene kadar nakit kullanılmaksızın yaptığı harcamalar için ödemekle yükümlü olacağı faiz, sözleşmeyi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme haline getirecektir. Yazar, üç taraflı sistem içinde imzalanan kredi kartı sözleşmesini ise tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olarak nitelendirmektedir. Buna göre⁵⁰, kart hamili üç taraflı sistemde kredi kartı çıkaran kuruluşa periyodik olarak harç ödemekle yükümlüdür. Bu yükümlülük ile kartı çıkaran kuruluşun yükümlülüğü mübadele ilişkisi içinde olduğundan üç taraflı sistemde kredi kartı sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir.

⁴⁶ Tüzüner, s. 174; Erendaç, s. 101-102.

⁴⁷ Teoman, s. 163; Çeker, s. 68; İşgüzar, s. 66; Akipek, Kredi Kartı, s. 108; Ceylan, Kredi Kartı, s. 88.

⁴⁸ Çeker, s. 68.

⁴⁹ Giger, s. 162-163. Alman hukukunda *Westphalen/Thüsing*'e göre, kart hamilinin asli edimi, harcamaların tutarını kartı çıkaran kuruluşa ödemektir. Bu yükümlülük kart hamilinin asli yükümlülüğü olsa da kredi kartı çıkaran kuruluşun yükümlülüğü ile karşılıklı ilişki içinde değildir. Kart hamilinin diğer yükümlülükleri, mutabık kalınan üyelik ücretinin, özel hizmetler için ilgili işlem ücretinin ve kredi faizinin ödenmesidir. Bu hususta bkz. *Westphalen/Thüsing*, Rn. 14.

⁵⁰ Giger, s. 190-191.

Kanaatimizce, kredi kartı sözleşmesi eksik iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Zira kredi kartı sözleşmelerinde, kart hamili kartı kullandıkça borç altına girmekte olup hamilin kredi kartını kullanma gibi bir yükümlülüğü bulunmamaktadır. Kredi kartı hamilinin borcunun doğabilmesi için alışveriş yapması gerekir. Eksik iki tarafa borç yükleyen sözleşmelerde taraflardan biri sözleşmenin yapıldığı anda kesin olarak borç altına girerken; diğerinin borçlanması belirli şartların gerçekleşmesine bağlıdır⁵¹. Kredi kartı sözleşmesinde de kart hamilinin borç altına girmesi alışveriş yapmasına bağlı olduğundan, bu sözleşme eksik iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir.

Doktrinde bazı yazarlarca kredi kartı sözleşmesinin çerçeve bir sözleşme olduğu kabul edilmektedir⁵². Çerçeve sözleşme ile taraflar önce genel bir sözleşme kurmakta, ardından yaptıkları özel (münferit) sözleşmeler ile çizmiş oldukları genel çerçeveyi doldurmaktadır⁵³. Bu sözleşmede ileride kurulacak münferit sözleşmelere ilişkin bazı hükümler önceden kararlaştırılmakta ancak taraflara münferit sözleşmeleri yapma borcu yüklenmemektedir⁵⁴. Kredi kartı sisteminin işleyişi değerlendirildiğinde bu sözleşmeyi çerçeve sözleşme olarak kabul etmek güçtür. Zira kredi kartı sözleşmesi ile kart hamili nakit kullanmaksızın alışveriş yapmayı veya nakit çekmeyi arzularken, kartı çıkaran kuruluş bu işlemlerin yapılabilmesi için gerekli imkânların sağlanmasını borçlanmaktadır. Sözleşme taraflarının daha sonradan başka sözleşmeler yapma şeklinde bir iradesi bulunmaz. Yapılan alışverişin onaylanarak harcama tutarının üye işyerine aktarılması ve kredi kartı borcunun kart hamili tarafından ödenmesi, ayrı birer sözleşme olmayıp kredi kartı sözleşmesinin ifası niteliğindedir. Tüm bu sebeplerle kredi kartı sözleşmesi çerçeve bir sözleşme olarak değerlendirilmemelidir⁵⁵.

Kredi kartı sözleşmesinin hukuki niteliği ile ilgili olarak değinilmesi

⁵¹ Kocayusufpaşaoğlu, s. 99; Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s. 53 vd.; Eren, s. 224-225; Oğuzman/Öz, s. 48.

⁵² Giger, s. 191; Westphalen/Thüsing, Rn. 13; İşgüzar, s. 67; Ceylan, Kredi Kartı, s. 89.

⁵³ Eugen Bucher, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, 2. Auflage, Schulthess Verlag, 1988, s. 109; Ernst A. Kramer, *Berner Kommentar, Inhalt des Vertrages, Art. 19-22 OR, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen*, Stämpfli Verlag, 1991, Art. 22, N. 76; Kocayusufpaşaoğlu, s. 112-113; Eren, s. 226-227.

⁵⁴ Peter Gauch/Walter R. Schlupe/Jörg Schmid/Susan Emmenegger, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, Band I, 9. Auflage, Schulthess Verlag, 2008, N. 1099; Kocayusufpaşaoğlu, s. 112. Bazı durumlarda çerçeve sözleşmenin münferit sözleşmeleri yapma borcu doğurması hakkında bkz. Kramer, Art. 22, N. 76.

⁵⁵ Ayrıntılı değerlendirme için bkz. Tüzüner, s. 173; Erendaç, s. 102 vd.

gereken son husus, sözleşmenin sürekli borç ilişkisi doğuran bir sözleşme olduğudur⁵⁶. Kartı çıkaran kuruluş, sürekli bir biçimde kredi kartını nakit kullanmaksızın ödeme aracı olarak kullanabilme imkânı sağlar. Bu yükümlülük de sözleşmeyi sürekli borç ilişkisi doğuran bir sözleşme haline getirir.

III. TÜKETİCİ KREDİSİ OLARAK KREDİ KARTI SÖZLEŞMESİ

A. Kredi Kartının Kredi Aracı Olma İşlevi

Önceki başlıklarda da vurgulandığı üzere, kredi kartı ödeme aracı olarak kullanılabilmesi gibi kredi aracı olarak da kullanılabilir. Ne var ki kredi kartının kredi aracı olması, herkes tarafından kabul gören bir işlev değildir.

Nitekim *Teoman*⁵⁷, kredi kartı çıkaran kuruluşun kart hamiline kredi kullandırmadığını vurgulamış, alışveriş tarihi ile kredi kartı borcunun ödendiği tarih arasında geçen zaman diliminde, kredi sebebiyle kullanım karşılığı olarak bir edim ifa edilmediğinden, kredi kartı ile kredi arasında bir ilişki bulunmadığını ifade etmiştir. Kredi kartının kredi aracı olma işlevini reddeden yazar, alışverişin yapıldığı tarih ile ödeme tarihinin farklı olmasını kredi kartı sisteminin işleyişinin doğal bir sonucu olarak değerlendirmiştir⁵⁸. Yazar sistemin işleyişine ilişkin bu değerlendirmesini, kredi kartı borcunun taksitler halinde ödendiği durumlar bakımından da yapmıştır. Buna göre⁵⁹, kartı çıkaran kuruluşun kart hamiline aylık hesap özetinde yer alan borcu taksitler halinde ödeme imkânı sunması, doğrudan sistemin işleyişine ilişkin bir husustur. Nasıl ki herhangi bir satıcı, satış bedelinin taksitler halinde ödenmesine izin veriyorsa kartı çıkaran kuruluş da böyle bir imkân sunabilir⁶⁰. Hesap özeti taksitler halinde ödenmesine izin verilmesi, kredi kartı sözleşmesini kredi açma sözleşmesi haline getirmez.

Kanaatimizce kredi kartının kredi aracı olma işlevinin bulunup bulunmadığını değerlendirmeden önce, krediden ne anlaşılması gerektiği açıklığa kavuşturulmalıdır. Latince “*credere*” kelimesinden türetilen kredi

⁵⁶ Giger, s. 191; Junker, s. 1464; Westphalen/Thüsing, Rn. 13; Teoman, s. 163; Çeker, s. 63; İşgüzar, s. 67; Ceylan, Kredi Kartı, s. 89; Akkayan Yıldırım, s. 262.

⁵⁷ Teoman, s. 225 vd.

⁵⁸ Teoman, s. 229.

⁵⁹ Teoman, s. 236-237.

⁶⁰ Teoman, s. 236-237.

terimi, anlam itibarıyla güvenilir olmaya işaret eder⁶¹. Doktrinde kredinin sübjektif ve objektif iki unsurdan meydana geldiği kabul edilmektedir⁶². Kredinin sübjektif unsuru, güvendir⁶³. Kredi veren, kredi alan kişinin ödeme isteğine ve ödeme kabiliyetine güvenmektedir. Her hukuki ilişkide belirli ölçüde güven olsa da taraflardan biri edimini ifa etmek için bir süreden faydalanacaksa güven unsuru daha da önemli hale gelir. Objektif unsur ise belirli bir satın alma gücünün geçici bir süreyle kredi alan kişiye tahsis edilmesidir⁶⁴. Kredi veren kişi, kredi alanın ödeme isteği ve ödeme kabiliyetine güven duyduğu için bu kişiye geçici bir süreliğine satın alma gücü sağlamaktadır. Bahsi geçen iki unsurun birbirlerine sıkı surette bağlı olduğu da kabul edilmektedir⁶⁵.

Kredinin yukarıda açıklanan iki unsuru dikkate alındığında, kredi kartının kredi aracı olma işlevinin bulunduğu rahatlıkla söylenebilir. Kart hamilinin harcama tutarlarını taksitler halinde ödediği veya kredi kartından nakit çektiği durumlarda kredinin varlığı oldukça açıktır⁶⁶. Nitekim her iki durumda da kart hamiline satın alma gücü verilmektedir. İlk durumda borç ötelenmekte, ikinci durumda ise kart hamiline doğrudan nakit para tahsis edilmektedir. Kredi kartının verilmesi ve bu imkânların sunulması da kredinin sübjektif unsuru olan güvenin varlığını kanıtlar niteliktedir.

Kart hamilinin kart borcunu hesap döneminin sonunda tamamen ödediği durumlar bakımından ise ayrı bir değerlendirme yapılmalıdır. Zira bu ihtimalde kredi kartı ödeme aracı olarak kullanılmakta, dolayısıyla herhangi bir kredinin kullanılıp kullanılmadığı sorusu ortaya çıkmaktadır.

Kredi kartının yalnızca ödeme aracı olarak kullanıldığı hallerde kredinin bulunmadığını ileri süren yazarlara göre⁶⁷, bu gibi durumlarda kart hamiline

⁶¹ Burak Özen, *Kredi Açma Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2017, s. 2 vd.; Başak Şit, *Türk Hukukunda Banka Kredisi Kavramı ve Buna Bağlı Sonuçlar*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2011, s. 3; Akipek, *Tüketici Kredisi*, s. 7-8; Gezder, s. 21-22.

⁶² Özen, s. 3 vd.; Şit, s. 7; Akipek, *Tüketici Kredisi*, s. 7-8; Gezder, s. 21-22.

⁶³ Özen, s. 3-4; Şit, s. 7-8; Akipek, *Tüketici Kredisi*, s. 7-8; Gezder, s. 21-22.

⁶⁴ Özen, s. 4; Şit, s. 8; Akipek, *Tüketici Kredisi*, s. 7-8; Gezder, s. 21-22.

⁶⁵ Özen, s. 4.

⁶⁶ Çeker, s. 43; İşgüzar, s. 153; Akipek Öcal, s. 63; Şit, s. 118; Mustafa Alper Gümüş, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, C. 1, (Madde 1-46), Filiz Kitabevi, 2014, s. 179; Ceylan, *Kredi Kartı*, s. 36-37; Ceylan, *Yenilikler*, s. 246; Akkayan Yıldırım, s. 263.

⁶⁷ Teoman, s. 230.

kendi malvarlığı ile karşılanamayan bir satın alma gücü tahsis edilmemekte ve kredi kartıyla malvarlığının izin vermediği bir harcama yapılmamaktadır. Kart hamiline satın alma gücü tahsis edilmeyen bu gibi durumlarda, herhangi bir krediden de bahsedilemeyecektir. Bu görüşe göre⁶⁸, istisnai durumlarda kart hamili malvarlığının elvermediği bir harcamayı yapabilese de bu harcama karşılığında faiz veya benzeri bir menfaat elde edilmediğinden kredinin varlığını kabul etmek mümkün değildir.

Bu görüşün aksini savunan yazarların haklı olarak belirttiği üzere⁶⁹, faiz veya komisyon alınması, kredinin zorunlu bir unsuru değildir. Nitekim bazı kredilerde kredi veren kişinin faiz talebinde bulunması mümkün olmaz⁷⁰. Ayrıca kart hamilinin kredi kartı borcunun tamamını hesap döneminin sonunda ödemesi, bu ödemenin halihazırda mevcut olan malvarlığından yapıldığı anlamına gelmez. Kart hamili, nakit taşımaktan kurtulmak için kredi kartı kullanabileceği gibi elde edemediği bir satın alma gücünü de kullanmak isteyebilir⁷¹. Nitekim hiç parası olmayan bir kişinin kredi kartıyla mal veya hizmet satın aldığı bir ihtimalde, kartı çıkaran kuruluşun sağladığı satın alma gücünden faydalanılmaktadır. Tüm bu sebeplerle kart borcu dönem sonunda ödense bile kredinin varlığı konusunda herhangi bir şüphe duyulmamalıdır⁷².

Ulaşılan bu sonucu bazı hukuki düzenlemeler ile desteklemek de mümkündür. 3182 sayılı Bankalar Kanunu'nun yürürlükte olduğu dönemde Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkarılan 11 no'lu Tebliğ'de, kredi kartı limitinin gayrinakdi bir kredi olduğu, kredi kartının kullanılmasıyla birlikte ortaya çıkan harcama tutarının kart hamilinden tahsis edilinceye kadar nakdi kredi olarak değerlendirileceği ve tahsis edilen limit ile nakdi krediye dönüşen tutar arasındaki farkın ise gayrinakdi kredi olarak varlığını devam ettireceği düzenlenmiştir⁷³. 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun (BankK) 50'nci maddesinde yer alan "*kredi kartı verilmesi suretiyle kullanılan krediler*" ibaresi ile TKHK'nın 22'nci maddesinin ilk fıkrasında yer alan

⁶⁸ Teoman, s. 230.

⁶⁹ Şit, s. 119.

⁷⁰ Bu hususta bkz. Şit, s. 94.

⁷¹ Şit, s. 119.

⁷² Çeker, s. 43; İşgüzar, s. 153; Reisoğlu, s. 100; Şit, s. 119 vd.; Ceylan, Kredi Kartı, s. 36-37; Tüzüner, s. 169.

⁷³ Tebliğ için bkz. <<https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22197.pdf>> Erişim Tarihi 21 Ekim 2021. Kredi kartının nakdi ve gayrinakdi kredi niteliği hakkında ayrıntılı açıklamalar için bkz. Kuntalp, s. 278 vd.

“benzeri finansman şekilleri aracılığıyla alınan kredi” ifadesi de kredi kartı sözleşmelerinin kredi aracı olma işlevine işaret etmektedir⁷⁴.

Kredi kartı ile sağlanan kredi, bir defada alınıp tek seferde veya taksitler halinde ödenen kredilerden olmadığı için aynı zamanda dönerlik özelliği gösteren (rotatif) bir kredidir⁷⁵. Kredi kartı sözleşmesinin yapıldığı esnada bir limit belirlense de kullanılacak kredinin miktarı tam olarak bilinemediğinden geri ödeme süresi de hesaplanamamaktadır. Bu sebeple kredi kartı ile sağlanan kredi, belirsiz süreli bir kredidir⁷⁶.

Kredi kartı sözleşmesi ile sağlanan krediyle ilgili çalışma bakımından önemli olan nokta ise söz konusu kredinin tüketici kredisi olarak kabul edildiği durumlardır. 4077 sayılı Kanun’un “Kredi Kartları” kenar başlıklı 10/A maddesinde, kredi kartı ile mal veya hizmet alımı sonucunda nakdi krediye dönüşen veya nakit çekim suretiyle kullanılan kredilerin, tüketici kredisine ilişkin hükümlere tabi olacağı düzenlenmişti. 6502 sayılı TKHK’da ise kredi kartları kenar başlıklı bir düzenleme yer almamış, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sayılması için bazı şartlar öngörülmüştür. Çalışmanın bundan sonraki başlıklarında Kanun’un aradığı bu şartlar incelenecektir.

B. Kredi Kartı Sözleşmesinin Tüketici Kredisi Olarak Kabul Edilme Şartları

1. Genel Olarak

6502 sayılı Kanun’un 22’nci maddesinin 3’üncü fıkrasına göre, “Kredi kartı sözleşmeleri, faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânı sağlanması halinde, tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilir.” Söz konusu hüküm uyarınca, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak

⁷⁴ Benzeri finansman şekilleri aracılığıyla alınan kredinin en temel örneğinin kredi kartları olduğu hakkında bkz. Gümüş, s. 179; İbrahim Murat Haznedar, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler”, *İstanbul Barosu Dergisi*, 88(3), 2014, s. 10; Mehmet Deniz Yener, “6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un Tüketici Kredileri Bakımından Getirdiği Yenilikler”, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 7(13), 2015, s. 410; Ömer Çınar, “Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Hükümleri”, Hakan Tokbaş/Alı Suphi Kurşun (Ed.), *Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları Külliyyatı, Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları*, Aristo Yayınevi, 2015, s. 45.

⁷⁵ İşgüzar, s. 154; Akipek, Tüketici Kredisi, s. 189; İ. Yılmaz Aslan, *6502 Sayılı Kanun’a Göre Tüketici Hukuku*, 5. Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, 2015, s. 485.

⁷⁶ Ceylan, Yenilikler, s. 270.

değerlendirilebilmesi için iki şartın bir arada bulunması gerekir. Bunlardan ilki, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânının sağlanmasıdır. İkinci şart ise söz konusu erteleme veya taksitlendirmenin faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında yapılmasıdır. Her ne kadar hükümde yer almasa da kredi kartı hamilinin tüketici olması, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak kabul edilmesinin bir diğer şartıdır.

2. Ödemenin Üç Aydan Daha Uzun Süre Ertelenmesi veya Benzer Şekilde Taksit İmkânının Sağlanması

a. Genel olarak

Kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak değerlendirilmesinin ilk şartı, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksit imkânının sunulmasıdır. Hükümün kaleme alınışından da anlaşılacağı üzere, bu iki durumun aynı anda gerçekleşmesi gerekmez. İki ihtimalden birinin gerçekleşmesi, ilk şartın sağlanması bakımından yeterlidir.

Hükümde öngörülen ilk durum, ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi imkânının sağlanmasıdır. Ödemenin ertelenmesinden kasıt, kart hamilinin dönem sonunda yalnızca asgari tutarı ödeyerek kalan borcu ötelemesidir.

Kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirildiği ikinci durum, kredi kartı hamilinin yapacağı ödemeler bakımından taksit imkânının sağlanmasıdır. Hükümde taksit imkânının “benzer şekilde” sağlanması gerektiği düzenlenmiştir. Söz konusu ifade iki yönden değerlendirilmelidir. Öncelikle vurgulanmalıdır ki ilerleyen başlıklarda ele alınacak olan erteleme veya taksitlendirmenin faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında yapılması şartı, benzer şekilde imkân sağlamanın kapsamına girer. Bir başka deyişle, kartı çıkaran kuruluş, sağladığı taksitlendirme imkânının kullanılması durumunda, faiz veya benzeri bir menfaat elde etmelidir. Bu husus bakımından herhangi bir tartışma yoktur. Değerlendirilmesi gereken asıl nokta, ilk durumda gerekli olan üç aydan daha uzun süre erteleme şartının, taksitlendirme bakımından da geçerli olup olmadığıdır. Bu şartın taksitlendirmeye olan yansımaları ise taksitlendirmenin yapıldığı ay sayısının tespiti şeklinde gerçekleşir. Bu noktada iki farklı görüş mevcuttur.

Doktrinde bir görüşe göre⁷⁷, hükümde yer alan “benzer şekilde” ifadesi, taksitlendirmenin üç aydan daha fazla olması gerekliliğini ifade eder. Bu sebeple iki veya üç aylık taksitlendirme imkânının söz konusu olduğu hallerde, tüketici kredisinin varlığından söz edilemez.

Doktrinde kabul edilen diğer bir görüşe göre⁷⁸ ise hükümde taksitlendirmenin sayısına ilişkin bir belirleme yapılmamıştır. Dolayısıyla yapılacak olan nitelendirme, taksit sayısından bağımsızdır.

Kanaatimizce, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi kapsamında değerlendirilebilmesi için taksitlendirme imkânının üç ayı aşacak şekilde olması gerekir. Benzer şekilde ifadesini, hem taksitlendirme karşılığında faiz veya benzeri bir menfaatin alınması hem de taksitlendirme imkânının üç ayı geçmesi gerektiği şeklinde anlamak gerekir. Zira önemli olan hususun vadesi gelmiş bir ödemenin ertelenmesi olduğu gerekçede açıkça vurgulanmıştır⁷⁹. Erteleme, toplam borç üzerinden asgari tutarın belirlenerek geriye kalan kısmın ödemesinin ertelenmesi şeklinde olabileceği gibi yapılan harcamanın taksitlendirilmesi şeklinde de olabilir. Tüketici kredisi sayılmak bakımından önemli olan kıstas faiz veya benzeri menfaat karşılığında bir erteleme imkânının sağlanması ise ertelemenin iki farklı görünümü arasında bir ayrım yapılmamalıdır.

b. “Erteleme veya taksitle ödeme imkânı sağlanması” ifadesinin anlamı

(1) Genel olarak

6502 sayılı Kanun’da, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için “ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitle ödeme imkânının sağlanması” gerektiği düzenlenmiştir. Hükümde geçen “imkân sağlanması” ifadesinin hangi anlama geldiği, cevap bulunması gereken önemli bir sorudur. Acaba kredi kartı sözleşmesinin akdedildiği anda tüketici kredisinin varlığından bahsedilebilecek midir? Yoksa bu sözleşmeyi tüketici kredisi

⁷⁷ Gümüüş, s. 181; Çınar, s. 38; Davut Gürses, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Cayma Hakkı”, *Legal Hukuk Dergisi*, 12(140), 2014, s. 269.

⁷⁸ Akkayan Yıldırım, s. 266

⁷⁹ Gerekçe TKHK m. 22, <<https://sayilikanuncom.files.wordpress.com/2019/11/9253c-6502-sayc4b11c4b1-tc3bcketicinin-korunmasc4b1-hakkc4b1nda-kanunun-gerekc3a7esi.pdf>> Erişim Tarihi 15 Ekim 2021.

olarak değerlendirebilmek için erteleme veya taksitlendirme işlemlerinin fiilen yapılması mı gerekir? Bu sorunun cevabı gerek Türk hukukunda gerekse de benzer bir düzenlemenin mevcut olduğu İsviçre hukukunda oldukça tartışmalıdır. Söz konusu soruya verilecek olan cevap, sözleşmeye uygulanacak kanun hükümlerinin de belirleyicisi olacaktır. Bu sebeple doktrinde ileri sürülen görüşleri ayrı başlıklar altında incelemenin faydalı olacağı kanaatindeyiz.

(2) Erteleme veya taksitlendirme imkânının fiilen kullanılması gerektiği görüşü

Bu görüşe göre⁸⁰, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için kredi kartı borcunun belirli bir kısmının ödenmesi, geriye kalan kısmının ise üç aydan daha fazla ertelenmesi veya üç ayı aşacak şekilde taksitlendirilmesi gerekir. Kredi kartı hamiline böyle bir imkânın tanınmadığı veya tanınan imkânın hamil tarafından kullanılmadığı durumlarda, tüketici kredisinin varlığından bahsedilemez.

Benzer bir düzenlemenin yer aldığı⁸¹ İsviçre hukukunda bu görüşün en önemli savunucusu, *Giger*’dir. *Giger*, İsviçre Tüketici Kredisi Kanunu’nun (KKG) amacından hareket ederek bazı çıkarımlar yapmaktadır. Buna göre, İsviçre Tüketici Kredisi Kanunu’nun en temel amacı, bireylerin aşırı borçlanmasını önlemektir⁸². İnsanlar geçmiş dönemlerde yalnızca kendi imkânlarıyla bedelini ödeyebilecekleri mal ve hizmetleri satın alırdı. Ne var ki bu durum ilerleyen yıllarda değişmiş, nüfusun büyük bir bölümü elde etmek istediği mal veya hizmetleri, krediler vasıtasıyla temin etmeye başlamıştır. Bu durum gelecekteki kariyer gelişimine güvenebilecek ve daha yüksek kazanç elde edebilecek tüketiciler bakımından faydalı olsa da zayıf karakterler bakımından finansal olarak yönetilemez borçların ortaya

⁸⁰ Giger, s. 170 vd.; Akipek Öcal, s. 64; Gümüş, s. 179 vd.; Akkayan Yıldırım, s. 265; Haznedar, s. 10; Yener, s. 410-411; Murat Aydoğdu, *Tüketici Hukuku Dersleri*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, 2015, s. 239; Aslan, s. 485; Sezer Çabri, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021, s. 478-479.

⁸¹ KKG Art.1/2-b:

“Als Konsumkreditverträge gelten auch:

b. Kredit- und Kundenkarten sowie Überziehungskredite, wenn sie mit einer Kreditsption verbunden sind; als Kreditsption gilt die Möglichkeit, den Saldo einer Kredit- oder Kundenkarte in Raten zu begleichen.”, <<https://www.fedlex.admin.ch/eli/cc/2002/593/de>> Erişim Tarihi 22 Ekim 2021.

⁸² Giger, s. 171.

çıkmasına sebep olabilir. Bunu engellemek adına İsviçre Tüketici Kredisi Kanunu kabul edilmiş, Kanun'da aşırı borçlanmanın önlenmesi için çeşitli hükümler öngörülmüştür⁸³. Kredi ve müşteri kartlarının da kredi aracı olarak kullanılabilmesi, bu kartlara ilişkin sözleşmelerin de tüketici kredisi olarak değerlendirilmesi sonucunu doğurmuştur. Bu amaçla İsviçre Tüketici Kredisi Kanunu'nun ilk maddesinde, kredi kullanma opsiyonu sunan kredi ve müşteri kartlarının tüketici kredisi olarak kabul edileceği düzenlenmiştir (KKG Art.1/f.2-b).

Giger, söz konusu hükmü yorumlarken Kanun'un amacı ve taraf iradelerini merkeze koymuştur. Yazara göre⁸⁴, Kanun'un temel amacı aşırı borçlanmayı önlemektir. Kredi kartı borcunun tamamı dönem sonunda ödeniyorsa kart yalnızca ödeme aracı olarak kullanılıyor demektir. Kredi ve müşteri kartlarının kredi aracı olarak kullanılmadığı bu gibi hallerde, tüketici kredisine ilişkin koruyucu hükümlerin uygulanması hususunda bir ihtiyaç ortaya çıkmaz.

Yazar görüşünü inşa ederken hukuki işlem teorisi bakımından merkez bir kavram olan iradeyi de kullanmaktadır. Buna göre, tarafların iradesinin kredi kartının kredi aracı olma işlevini kullanmaya yönelik olmadığı durumlarda, tüketici kredisinden bahsedilemez⁸⁵. Kart hamili ve kartı çıkaran kuruluş, sözleşmenin imzalandığı sırada kartın kredi aracı olarak kullanılmasını genellikle arzu etmemektedir. Nitekim sayısal veriler incelendiğinde, çoğu kart hamilinin kredi kartı borcunun tamamını dönem sonunda ödediği görülmektedir⁸⁶.

Yazar, Kanun'un amacı ve taraf iradelerinin yanı sıra KKG Art. 7'de düzenlenen, Kanun'un uygulama alanı dışında yer alan istisnalardan da faydalanmaktadır⁸⁷. Hükümde düzenlenen çeşitli istisnalardan yola çıkan yazar, kredinin, faiz veya benzeri bir menfaat alınmadan tahsis edildiği haller ile tüketicinin krediyi üç ay içinde geri ödemekle yükümlü olduğu durumlarda bu Kanun'un uygulanamayacağını belirtmiş, kredi kartı borcunun zamanında ödendiği ve üç ayı geçecek şekilde taksitlendirme yapılmadığı durumlarda, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendiremeyeceğini

⁸³ Giger, s. 171.

⁸⁴ Giger, s. 171.

⁸⁵ Giger, s. 188.

⁸⁶ Bu hususta bkz. Giger, s. 178.

⁸⁷ Giger, s. 227.

vurgulamıştır⁸⁸. Zira bu ihtimalde ne faiz alınmakta ne de üç ayı aşan bir erteleme yapılmaktadır.

Sonuç itibariyle *Giger'e* göre⁸⁹, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için kredi kartının kredi opsiyonuna sahip bir kart olması, kartın kredi işlevinin etkin bir şekilde kullanılacağına ilişkin anlaşma yapılması ve bu işlevin de etkin şekilde kullanılması gerekir. Bu şartların sağlanmadığı hallerde tüketici kredisinin varlığından bahsedilemez.

Türk hukukunda da *Giger'in* görüşüne benzer bir yaklaşım bulunmaktadır. Bu yaklaşıma göre⁹⁰, kredi kartı sözleşmesinin akdedilmesiyle birlikte ortaya çıkan kredi, gayrinakdi bir kredidir. Dolayısıyla kredi kartı sözleşmesi bu aşamada tüketici kredisi niteliğinde değildir.

Bu denli açık bir şekilde ifade edilmese de kredi kartı sözleşmesinin kredinin aktif bir şekilde kullanıldığı hallerde tüketici kredisi olarak kabul edileceğini ifade eden görüşler de bulunmaktadır. Nitekim doktrinde bazı yazarlar⁹¹, “ödemenin üç aydan daha uzun süre ertelenmesi veya benzer şekilde taksitlendirme imkânını”, kartı çıkaran kuruluş tarafından tüketiciye mesaj olarak gönderilen “... TL'lik alışverişinizi %.. faiz ile ... ayda ödeyebilirsiniz” şeklindeki banka uygulamaları olarak tasvir etmektedir. Yine tüketici kredisi sözleşmesinden cayma hakkına ilişkin bilgilendirme yükümlülüğünün yerine getirildiğininin, POS (*Point of Sale*) cihazının verdiği belgeye “okudum” şerhi ve atılacak bir imza ile ispatlanabileceğini savunan yaklaşımlar⁹², dolaylı olarak kredi işlevinin etkin şekilde kullanılması gerektiğini ifade etmektedir. Zira cayma hakkı, tüketici kredisi sözleşmesinin kurulduğu tarihten itibaren on dört gün içerisinde kullanılabilir (TKHK m. 24/f. 1). Bu sürenin işleyebilmesi için kredi verenin cayma hakkının bulunduğuna ilişkin olarak tüketiciyi bilgilendirmesi zorunludur⁹³. Kredi kartı sözleşmelerinde bu yükümlülüğün yerine getirildiğinin alışveriş sonrasında POS cihazının verdiği belgeye yazılacak şerh ve atılacak imza ile ispatlanacağını söylemek, kartın kredi işlevinin etkin bir şekilde kullanıldığı

⁸⁸ Giger, s. 227.

⁸⁹ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Giger, s. 170 vd.

⁹⁰ Akkayan Yıldırım, s. 265.

⁹¹ Haznedar, s. 10-11. Ayrıca bkz. Akkayan Yıldırım, s. 267. Benzer bir yaklaşım için bkz. Çabri, s. 478-479.

⁹² Gümüş, s. 186-187.

⁹³ Gümüş, s. 186.

durumlarda kredinin ortaya çıkacağını ifade etmek anlamına gelir. Dolayısıyla yukarıda bahsi geçen her iki yaklaşım da dolaylı olarak kredi işlevinin etkin şekilde kullanılmasını bir şart olarak aramaktadır.

Yargıtay⁹⁴ da bir kararında kredi kartı sözleşmesinde taksitlendirme olmadığı için bu sözleşmenin tüketici kredisi olarak değerlendirilemeyeceğini vurgulamış, uyuşmazlığa TKHK'nın tüketici kredisine ilişkin hükümlerinin uygulanamayacağını ifade etmiştir. Yüksek mahkeme söz konusu kararında sözleşmenin tüketici kredisi niteliğinin dışında kredi aracı olma işlevine bile şüphe ile yaklaşmıştır.

(3) Erteleme veya taksitlendirme imkânının verilmesinin yeterli olduğu görüşü

Bu görüşü benimseyen yazarlara göre⁹⁵, üç ayı aşan erteleme veya benzer şekilde taksitlendirme imkânının kredi kartı sözleşmesinde öngörülmesi, sözleşmenin tüketici kredisi olarak nitelendirilmesini sağlar. Söz konusu nitelendirmenin yapılabilmesi için ertelemenin fiilen yapılması veya borcun fiilen taksitlendirilmesi gerekmiyip bu yönde bir imkânın sözleşmede düzenlenmesi yeterlidir.

Sözleşmeyle erteleme veya taksitlendirme imkânının verilmesinin yeterli olacağını savunan bu görüş⁹⁶, yukarıda bahsi geçen⁹⁷ İsviçre Tüketici Kredisi Kanunu'nun ilk maddesinden yola çıkmaktadır. İlgili hükme göre, kredi ve müşteri kartlarının tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için kartın kredi opsiyonlu bir kart olması gerekir. Kredi veya müşteri kartının bakiyesini taksitle (kısmi) ödeme imkânının olduğu hallerde, kredi opsiyonunun varlığı kabul edilmektedir. Bu hüküm uyarınca, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesinde önemli ve

⁹⁴ Yargıtay 19. Hukuk Dairesi'nin 25/05/2016 tarih ve E. 2016/200, K. 2016/9352 sayılı kararı, <www.legalbank.net> Erişim Tarihi 23 Ekim 2021.

⁹⁵ Cornelia Stengel, *Anwendungsbereich des Konsumkreditgesetzes, Kredit und Leasing, Kredit-und-Kundenkarten sowie Überziehungskredite für Konsumenten*, Schulthess Verlag, 2014, s. 113, N. 329; Yeşim M. Atamer, *Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2016, s. 27 vd.; Yeşim M. Atamer, "Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku İle Uyumu", *Banka ve Tüketici Hukuku Sempozyumu*, On İki Levha Yayınları, 2010, s. 241; Erendaç, s. 112-113.

⁹⁶ Stengel, s. 105 vd., N. 306 vd.; Atamer, *Kredi*, s. 28; Atamer, *Reform*, s. 251.

⁹⁷ Bu hususta bkz. III, B, 2, b, (2).

belirleyici olan husus, kredi kartının ekonomik işlevidir⁹⁸. Kredi opsiyonunun sağlandığı hallerde, kart kredi aracı olma işlevine de sahiptir. Bu sebeple kredi fiilen kullanılmasa da kredi kartı sözleşmesi tüketici kredisi niteliğindedir.

Bu görüşü benimseyen yazarlara göre⁹⁹, şu anki uygulamada yaygın bir şekilde karşılaşılan kredi kartı ile ödemeye ek taksitler sunmaya yönelik banka uygulamalarının, tüketici kredisi nitelendirmesine bir etkisi bulunmamaktadır. Bunun sebebi, kart hamiline daha sözleşmenin başında kredi imkânının tahsis edilmesidir. Sözleşmeye tüketici kredisi niteliğini kazandıran şey, başlangıçta tahsis edilen bu imkândır. Kredi kartına ek taksitler sunulmasının nitelendirme bakımından bir önemi bulunmamaktadır.

Önceki başlıkta ele alındığı üzere, İsviçre hukukunda *Giger* ilgili hükmü farklı yorumlamakta, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak kabul edilmesi için kredi işlevinin fiilen kullanılması gerektiğini ileri sürmektedir. Buna karşın İsviçre hukukunda bu hükmü *Giger* gibi yorumlamayan yazarlar da bulunmaktadır.

Bu yazarlara göre¹⁰⁰, Kanun'da kullanılan “*kredi opsiyonu*” (*Kreditoption*) ifadesi hukuki bakımdan talihsizdir. Zira bu ifade doğrultusunda kredi kartı bakiyesinin taksitle ödenmesi (kısmi olarak) imkânının sunulması yeterlidir. Bu noktada kredi kartı limitinin tanımlanıp kredi kartının teslim edildiği hallerde, kredi imkânının sunulup sunulmadığı belirsizdir. Açıklanmaya muhtaç olan bu ifade hukuki açıdan talihsiz bir kullanım olsa da hükmün yorumu ile bir sonuca ulaşılabilir. Buna göre, kartı veren kuruluş kredi kartı sözleşmesinde aylık bakiyeyi taksitler (kısmi olarak) halinde ödeme imkânını tanımlıysa kredi kartı sözleşmesinin içinde ek bir kredi açma sözleşmesi de yer almaktadır¹⁰¹. Bu ihtimalde kredi tutarı ve bunun ödenecek kısmı önceden belirlenmemekte, yalnızca sözleşme ile üst

⁹⁸ Atamer, Kredi, s. 28; Atamer, Reform, s. 251.

⁹⁹ Atamer, Kredi, s. 28; Atamer, Reform, s. 252.

¹⁰⁰ Stengel, s. 109, N. 317. Aynı yönde bkz. Luca Maranta/Philippe Spitz, *Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG)*, *UWG 3, Art. 3 Abs. 1 lit. k–n Stämpfli Handkommentar*, in Peter Jung/Philippe Spitz, Stämpfli Verlag, 2016, s. 563, N. 33. KKG Art.1/2-b hükmünde “*üç ayı aşan erteleme veya taksitlendirme*” ile “*faiz veya benzeri bir menfaatin alınması*” ibarelerinin yer almaması Türk hukukunda yapılacak olan tespitlerde, bu yazarların değerlendirmelerinin kullanılmasını engellemez. Zira İsviçre’de de kredinin, faiz veya benzeri bir menfaat alınmadan tahsis edildiği haller ile tüketicinin krediyi üç ay içinde geri ödemekle yükümlü olduğu durumlarda KKG’nin uygulanamayacağı düzenlenmiştir (KKG Art. 7). Yazarlar bu hükümleri göz önünde bulundurarak görüşlerini inşa etmiştir.

¹⁰¹ Stengel, s. 112, N. 326.

bir kredi limiti kararlaştırılmaktadır¹⁰². Hüküm kredi opsiyonuna sahip olan tüm kredi kartlarını kredi imkânı kullanılmasa da tüketici kredisi kapsamında değerlendirmektedir¹⁰³. Bu sebeple hükümle çelişen bir yorumun yapılması mümkün gözükmemektedir. Yalnızca ödeme aracı olarak kullanılan kredi kartlarının tüketici kredisi olarak kabul edilmemesi arzu ediliyorsa hükümde bu doğrultuda bir değişiklik yapılmalıdır¹⁰⁴. Değişiklik yapılmadığı sürece kredinin fiilen kullanılması şartı aranmaz.

(4) Görüşümüz

Kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi niteliğiyle ilgili olarak benzer düzenlemelerin yer aldığı İsviçre ve Türk hukukundaki görüşler değerlendirildiğinde, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi sayılması için erteleme veya taksitlendirmenin fiilen yapılmasına gerek olmadığı kanaatindeyiz. Bu sebeple üç aydan daha fazla erteleme veya benzer şekilde taksitlendirme hakkı sözleşme ile kart hamiline tanınıyor ve bu hak kullanıldığında faiz veya benzeri bir menfaat sağlanıyorsa kredi kartı sözleşmesi tüketici kredisi niteliğindedir. Her ne kadar bu görüş benimsenmiş olsa da erteleme veya taksitlendirmenin fiilen yapılması gerektiğini savunan yazarların da haklı olduğu bazı noktalar vardır. Çalışmanın bu başlığı altında öncelikle bu noktalara değinilecek, ardından görüşümüzü destekleyen argümanlar ele alınacaktır.

6502 sayılı Kanun'un 22'nci maddesinin gerekçesinde¹⁰⁵, banka kartlarının kural itibarıyla ödeme aracı olarak kullanıldığı belirtilmiş, bu kartların söz konusu hükmün kapsamına girebilmesi için kredilendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Diğer ülke uygulamalarında “*Debit Cart*” olarak adlandırılan ve tüketicinin yalnızca mevduatındaki parayı kullanmasına imkân tanıyan banka kartları, yalnızca ödeme aracı işlevi bulunan kartlara örnek olarak gösterilmiştir. Gerekçede kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için önemli olan noktanın vadesi gelmiş bir ödemenin ileri bir tarihe ertelenmesi ve kredi kurumunun bundan menfaat elde etmesi olduğu vurgulanmıştır. Tüm bunların yanında erteleme

¹⁰² Stengel, s. 112, N. 325; Maranta/Spitz, s. 563, N. 33.

¹⁰³ Stengel, s. 113, N. 329; Maranta/Spitz, s. 563, N. 33.

¹⁰⁴ Bu hususta bkz. Stengel, s. 113, N. 329.

¹⁰⁵ TKHK'nın gerekçesi için bkz. <<https://sayilikanuncom.files.wordpress.com/2019/11/9253c-6502-sayc4b11c4b1-tc3bcketicinin-koronmasc4b1-hakkc4b1nda-kanunun-gerekc3a7esi.pdf>> Erişim Tarihi 15 Ekim 2021.

baştan karşılaştırılabileceği gibi vade anında da karşılaştırılabileceği ifade edilmiştir. Gerekçede vurgulanan hususlar değerlendirildiğinde, kanun koyucunun yalnızca ödeme aracı olarak kullanılan banka kartlarını hükmün kapsamı dışında bıraktığı, kredi kartıyla erteleme veya taksitlendirme yapılmadığı takdirde kartın yalnızca ödeme aracı olarak kullanıldığı, dolayısıyla bu ihtimalde kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilemeyeceği sonucuna ulaşılabilir. Bu sonuç da ertelemenin veya taksitlendirmenin fiilen yapılması gerektiğini savunan görüşü destekler niteliktedir. Ne var ki yalnızca gerekçede yer alan bu ifadeler dikkate alınarak bir değerlendirme yapılmamalı, kredi kartı sözleşmesinin tüketici hukukunun koruyucu şemsiyesinden faydalanmasının sebepleri ve hükmün mevcut hali de göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu noktada görüşümüzü şekillendiren ilk husus, kredi kartlarının tüketici hukukunun koruyucu şemsiyesi altına alınmasına yol açan etkenlerdir. Kredi kartının kullanıldığı ilk yıllarda kart hamillerinin bilinçsiz davranışları “*kartzede*” olarak adlandırılan bir kesimin ortaya çıkmasına sebep olmuş, hukuki düzenlemelerin yetersizliği bu durumun yaşattığı olumsuzlukları derinleştirmiştir¹⁰⁶. Söz konusu gelişmelerin sonucunda kredi kartı sözleşmesi, kredi aracı olma işlevi dikkate alınarak eTKHK’da düzenlenmiştir. Kanun koyucu bu noktada kredi kartı sözleşmesi ile sunulan krediyi, kart hamili bakımından bir risk olarak değerlendirmiştir. Tüketici kredisi niteliğindeki kredi kartı sözleşmelerini düzenleyen hükmün mevcut hali göz önünde bulundurulduğunda, kredinin kullanılmasına ilişkin bu riski sözleşmenin imzalandığı anda dikkate almak, tüketici hukukunun niteliğine daha uygundur. Bu sayede arzu edilen koruma sözleşmenin akdedildiği ilk andan itibaren devreye sokulmuş olur. Erteleme veya taksitlendirmeye ilişkin her işlemde sonra koruyucu hükümlerin uygulanıp uygulanmayacağını kontrol etmektense, sözleşmenin kurulduğu anda bu korumayı sağlamak daha faydalı olacaktır.

Bu görüşü benimsememizin diğer bir sebebi Kanun’un kaleme alınış biçimidir. Zira hükümde “*imkân sağlama*” ifadesi kullanılmıştır. Kartı çıkaran kuruluş bu imkânı kredi kartı sözleşmesi ile sağlamaktadır. Harcamalar yapıldıktan sonra asgari tutarın ödenerek geriye kalan borcun ertelenmesi veya taksitlendirilmesi, yeni bir imkân sağlama değildir. Aksine bu halde

¹⁰⁶ Bu hususta bkz. Akipek Öcal, s. 63.

sözleşme ile taahhüt edilen imkân sağlama borcu ifa edilmektedir¹⁰⁷. Bu sebeple tüketici kredisine niteliği ertelemenin veya taksitlendirmenin yapıldığı anda değil, sözleşmenin kurulduğu anda kazanılır.

Bunun yanında tüketici kredisine ilişkin bazı hükümlerin kredi kartı sözleşmesine uygulanabilmesi için tüketici kredisine niteliğinin kredi kartı sözleşmesinin kurulmasıyla birlikte kazanılması gerekir. Bu duruma örnek olarak cayma hakkı verilebilir. Nitekim cayma hakkı, sözleşme kurulduktan itibaren on dört gün içerisinde kullanılabilir. Kredi kartı sözleşmesi, kart hamili ile kartı çıkaran kuruluşun icap ve kabulleriyle birlikte kurulur. Ödemenin ertelenmesi veya taksitlendirilmesi ise sözleşmenin ifası niteliğindedir. Dolayısıyla bu aşamada cayma hakkının kullanılması söz konusu değildir. Bu durumun aksine bir kabul, asgari tutarın ödenerek geriye kalan borcun ertelendiği veya taksitlendirildiği her durumda yeniden bir cayma hakkının kullanılacağı anlamına gelir. Hükümün böyle bir amacının bulunmadığı oldukça açıktır.

Son olarak kredi kartı sözleşmesinde tarafların kredi işlevinin etkin bir şekilde kullanılması hususunda anlaşması gerektiğini ifade eden *Giger'e* katılmadığımızı da vurgulamak isteriz. Zira kart hamili ve kartı çıkaran kuruluş, çoğu hükmü genel işlem koşulu niteliğinde olan¹⁰⁸ kredi kartı sözleşmelerinde, erteleme veya taksitlendirme imkânının etkin bir şekilde kullanılması meselesinin üzerinde bu netlikle durmayacaktır. Nitekim kartı çıkaran kuruluş genellikle tüketici kredi kartı sözleşmesinin içeriğinde yer alması zorunlu olan hususları dikkate alarak genel işlem şartları niteliğindeki hükümleri içeren sözleşmeyi önceden hazırlar. Bu hükümler ileride çok sayıda benzer sözleşmede kullanılmak üzere hazırlandığı için sözleşme, soyut ve genel nitelikli hükümlerden meydana gelmektedir (TBK m. 20/f. 1). İlgili kuruluş bu sözleşmeyle kredi limitini, alışveriş işlemlerinde uygulanacak akdi ve temerrüt faizi ile nakit çekim faizini hukuki sınırlar içerisinde belirleyerek kart hamiline sunmaktadır. Bu hükümlerin mutlaka sözleşmede yer almasını sağlamak adına, kart kullanımına bağlı olarak kart hamilinden alınabilecek olan ücret, komisyon, masraf ve vergilerin neler olacağına dair açıklamaların ve bunların tutarlarına ilişkin bilgilerin kredi kartı sözleşmesinin asgari içeriğinde bulunması gerektiği, Banka Kartları

¹⁰⁷ Aynı yönde bkz. Erendaç, s. 113.

¹⁰⁸ Bu hususta bkz. Güler Gümüşsoy, "Bankacılık İşlemlerinde Genel İşlem Koşulları", İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(1), 2014, s. 177 vd.

ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin (BKKKY) 24'üncü maddesinde düzenlenmiştir. Kartı çıkaran kuruluş tarafından önceden hazırlanan hükümlerin sözleşme hükmü haline gelebilmesi için bu hükümlerin varlığı hakkında kart hamilinin bilgilendirilmesi¹⁰⁹ ve hükümlerin kart hamili tarafından kabul edilmesi gerekir¹¹⁰. Kart hamilinin sözleşmedeki genel işlem koşulu niteliğindeki hükümleri kabul etmesi; açık, örtülü veya global benimseme yoluyla olabilir¹¹¹. Kredi kartı sözleşmesinde bu benimseme çoğunlukla global benimseme ile gerçekleşir¹¹². Global benimsemede kart hamili hükümleri okumadan (detaylı), düşünmeden ve anlamadan bir bütün olarak kabul etmektedir¹¹³. Böyle bir benimseme kural olarak geçerli olsa da genel işlem koşullarında olağan dışı ve şaşırtıcı kayıtlar varsa bu hükümler sözleşmenin içeriğine dahil olmaz¹¹⁴. Bunun yanında bireysel anlaşmada genel işlem koşullarına ters düşen bir hüküm varsa genel işlem koşulu değil, bireysel anlaşmadaki hüküm geçerlidir¹¹⁵. Genel işlem koşullarının sözleşme hükmü haline gelmesini engelleyen bu tip durumlar dışında, kredi kartı sözleşmesine uygulanacak anapara faizi ile nakit çekim karşılığında ödenecek faizin sözleşme hükmü haline gelmesi, kartın kredi işlevine ilişkin hususların sözleşmenin içeriğine dahil olmasını sağlar. Zira kartın yalnızca ödeme aracı olarak kullanıldığı hallerde faiz veya benzeri bir menfaat ödeme borcu bulunmamaktadır. Tüm bu aşamalardan sonra bir de kredi kartının kredi işlevinin etkin şekilde kullanılacağına ilişkin irade beyanı aramak, sözleşme hükmü haline gelen hususların dışarıda bırakılması anlamına gelir. Nitelendirme bakımından önemli olan husus kredi imkânının sağlanması ise

¹⁰⁹ Kartı çıkaran kuruluş, bilgilendirme borcu kapsamında sözleşmenin içeriği hakkındaki bilgileri kart hamiline sunmakla yükümlüdür (BKKKK m. 8/f. 4). Kuruluş, sözleşme şartlarını şubelerinde asarak ilan etme, SMS veya e-posta gibi yöntemlerle bu yükümlülüğünü yerine getirebilir. Bu hususta bkz. Erendaç, s. 166. Ayrıca bkz. TBK m. 21/f. 1.

¹¹⁰ Ernst A. Kramer/Bruno Schmidlin, *Berner Kommentar, Allgemeine Einleitung in das schweizerische Obligationenrecht und Kommentar zu Art. 1-18 OR*, Stämpfli Verlag, 1986, Art. 1, N. 187; Gauch/Schluep/Schmid/Rey/Emmenegger, N. 1128; Kocayusufpaşaoğlu, s. 232 vd.

¹¹¹ Kramer/Schmidlin, Art. 1, N. 187 vd.; Gauch/Schluep/Schmid/Rey/Emmenegger, N. 1130; Kocayusufpaşaoğlu, s. 232 vd.

¹¹² Erendaç, s. 168.

¹¹³ Kramer/Schmidlin, Art. 1, N. 201; Gauch/Schluep/Schmid/Rey/Emmenegger, N. 1128; Kocayusufpaşaoğlu, s. 236.

¹¹⁴ Kramer/Schmidlin, Art. 1, N. 190; Gauch/Schluep/Schmid/Rey/Emmenegger, N. 1141; Bucher, s. 146; Kocayusufpaşaoğlu, s. 237. Ayrıca bkz. TBK m. 21/f. 2.

¹¹⁵ Kramer/Schmidlin, Art. 1, N. 182; Gauch/Schluep/Schmid/Rey/Emmenegger, N. 1139; Kocayusufpaşaoğlu, s. 236.

bu duruma ilişkin hükümlerin sözleşmede yer alması yeterli olup ek bir kriter aramaya lüzum yoktur. Aksine bir kabul, tüketici hukukunun koruyucu normlarına tabi olması gereken bir sözleşmenin bu korumadan mahrum kalması sonucunu doğurabilir.

Tüm bu değerlendirmelere rağmen kredi kartı sözleşmesinin TKHK'da ayrı bir başlık altında düzenlenmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz. Bu sayede kredi kartı sözleşmesinin sağladığı kredinin kendine özgü nitelikleri dikkate alınarak ortaya çıkan keskin yorum farklılıkları engellenebilir. Böyle bir düzenleme, tüketici kredisine ilişkin hükümlerin kredi kartı sözleşmesine ne zaman uygulanabileceği tartışmalarının önüne geçecektir.

3. Erteleme veya Taksitlendirmenin Faiz veya Benzeri Bir Menfaat Karşılığında Olması

Kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak değerlendirilebilmesi için gerekli olan diğer şart, erteleme ya da taksitlendirmenin faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında yapılmasıdır. Kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi kapsamına girmesi için sözleşmede mutlak surette faiz ifadesinin kullanılmasına gerek yoktur. Bu doğrultuda vade farkı, komisyon veya başka bir ad altında ivaz veya benzeri bir menfaat elde ediliyorsa bu şartın gerçekleştiği kabul edilir.

4. Kredi Kartı Hamilinin Tüketici Olması

Kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak değerlendirilmesi için aranan diğer şart, kart hamilinin tüketici olmasıdır¹¹⁶. Bu şart her ne kadar TKHK m. 22'de yer almasa da uyuşmazlıkların çözümüne TKHK'nın uygulanabilmesi için gereklidir. Bu sebeple kart hamilinin ticari veya mesleki olmayan amaçlarla hareket eden gerçek veya tüzel bir kişi olması gerekir (TKHK m. 3-k).

Bu noktada tüzel kişi veya tüzel kişinin yetkilisi adına düzenlenen firma kredi kartlarının ayrıca ele alınması gerekir. Firma kredi kartları, bir tüzel kişi veya onun yetkilisi adına çıkarılan ve yapılan harcamadan tüzel kişinin sorumlu olduğu bir kredi kartı türüdür¹¹⁷. Kartı firma adına kullanmış olan yetkilinin yaptığı harcamalar bireysel ihtiyaçlara yönelik olsa

¹¹⁶ İlgüzar, s. 159-160; Akipek, Kredi Kartı, s. 111; Tüzüner, s. 177.

¹¹⁷ Çeker, s. 41-42; İlgüzar, s. 45; Ceylan, Kredi Kartı, s. 28-29; Ceylan, Yenilikler, s. 259.

bile harcamadan tüzel kişi firma sorumludur¹¹⁸. Tüzel kişinin firma olduğu hallerde, bu firma aynı zamanda 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 16'ncı maddesinin ilk fıkrası uyarınca tacirdir. Tüzel kişi tacirlerin ise adi iş sahası yoktur¹¹⁹. Dolayısıyla bu kapsamda çıkarılan kredi kartlarını, tüketici kredisi olarak değerlendirmemek gerekir. Ticari olmayan amaçlarla hareket eden tüzel kişilerin kullandıkları kartların ise tüketici kredisi olarak kabul edilmesi mümkündür.

SONUÇ

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 22'nci maddesinin 2'nci fıkrası uyarınca, kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilebilmesi için kart hamiline faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında ödemeyi üç aydan daha uzun süre erteleme veya benzer şekilde taksitlendirme imkânının sağlanması gerekir. Hükümde yer alan "*benzer şekilde*" ifadesinden hem taksitlendirmenin faiz veya benzeri menfaat karşılığında yapılması hem de taksit sayısının üçten fazla olması gerektiği anlaşılmalıdır.

Kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi olarak değerlendirilmesi için aranan erteleme veya taksitlendirme şartlarının sağlanabilmesi için söz konusu erteleme veya taksitlendirmenin fiilen yapılması gerekmeyip böyle bir imkânın kredi kartı sözleşmesinde sunulması yeterlidir. Burada önemli olan nokta, kredi kartının ekonomik işlevidir. Kart hamili, kredi kartı sözleşmesi kurulduğunda harcamaların asgari tutarını ödeyerek geri kalan kısmı faiz veya benzeri bir menfaat karşılığında üç aydan daha uzun süre erteleyebilme ya da taksitlendirme hakkına sahipse, bu hak fiilen kullanılsa bile sözleşme tüketici kredisi sözleşmesi olarak kabul edilmelidir. Hükümün gerekçesinde yer alan bazı ifadeler erteleme veya taksitlendirmenin fiilen yapılması gerektiğini düşündürse de tüketici hukukunun amaçları ve hükümün kaleme alınışı göz önünde bulundurularak bu imkânın sözleşmede kararlaştırılması yeterli görülmeli, erteleme veya taksitlendirme, borcun ifası

¹¹⁸ İşgüzar, s. 45; Ceylan, Kredi Kartı, s. 28-29.

¹¹⁹ Sabih Arkan, *Ticari İşletme Hukuku*, 24. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2018, s. 74; Reha Poroy/Hamdi Yasaman, *Ticari İşletme Hukuku*, 15. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2015, s. 76; Mehmet Bahtiyar, *Ticari İşletme Hukuku*, 19. Baskı, Beta Yayınları, 2018, s. 69-70. 6502 sayılı TKHK ile birlikte tüzel kişi tacirlerin de tüketici olabileceği hakkında aksi görüş için bkz. Rıza Ayhan/Hayrettin Çağlar/Mehmet Özdamar, *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, 2019, s. 21; İpek Yücer Aktürk, "Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı", *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), 2016, s. 103 vd.

olarak değerlendirilmelidir. Uygulamadaki kredi kartlarının büyük çoğunluğu bu imkânı sözleşmenin kurulduğu sırada vermektedir. Bu durum, çoğunlukla asgari tutarın ödenerek geri kalan kısmın faiz karşılığında ertelenmesi yoluyla ortaya çıkmaktadır. Bunun dışında kredi kartlarının büyük çoğunluğunda faiz karşılığı üç aydan daha fazla taksitlendirme veya nakit avans kullanımı imkânları da mevcuttur. Bütün bu imkânlara rağmen tüketici dilerse toplam borcun tamamını ödeme yoluna da gidebilir. Toplam borcun tamamının son ödeme tarihinde ödendiği bu gibi hallerde, ne fiilen faiz veya benzeri bir menfaat alınmakta ne de ödeme üç aydan daha uzun süre ertelenmektedir. Buna rağmen kart hamilinin toplam borcu ödeme yolunu seçmesi, kredi kartı sözleşmesinin tüketici kredisi olarak değerlendirilmesini engellememeli, bu şartın kredi kartının ekonomik işlevi ile birlikte sağlandığı kabul edilmelidir.

Hükümde yer almasa da kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sayılması için gerekli olan şartlardan sonuncusu, kart hamilinin tüketici olmasıdır. Ticari olmayan amaçlarla hareket eden tüketici, gerçek veya tüzel bir kişi olabilir. Kredi kartının firma kartı niteliğinde olduğu hallerde, tüzel kişi tacirlerin adi iş sahası olamayacağı için bu kredi kartı sözleşmelerinin tüketici kredisi sözleşmesi olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Son olarak belirtmek gerekir ki kredi kartı sözleşmesinin TKHK'da ayrı bir başlık altında düzenlenmesi, hükmün mevcut hali sebebiyle ortaya çıkan bazı tartışmaların önüne geçebilir. Kredi kartı ile sağlanan kredinin kendine özgü niteliği dikkate alınarak yapılacak böyle bir düzenleme, tüketici hukuku kurallarına tabi olma ile güdülen amaca da daha iyi hizmet edecektir.

KAYNAKÇA

- Akipek Ş, “Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Çerçevesinde Kredi Kartları”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 52(3), 2003, s. 103-119. Anılış: (Akipek, Kredi Kartı).
- Akipek Ş, *Türk Hukuku ve Mukayeseli Hukuk Açısından Tüketici Kredisi*, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, 1999. Anılış: (Akipek, Tüketici Kredisi).
- Akipek Öcal Ş, “Tüketici Kredisi ve Kredi Kartları Bakımından Tüketicinin Korunması”, *Terazi Hukuk Dergisi*, 9 (Özel Sayı), 2014, s. 57-65.
- Akkayan Yıldırım A, “Kredi Kartı Sözleşmelerinin Bağlı Tüketici Kredisi Olarak Nitelendirilip Nitelendirilemeyeceği Sorunu”, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 73(1), 2015, s. 261-278.
- Arkan S, *Ticari İşletme Hukuku*, 24. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2018.
- Aslan İ Y, *6502 Sayılı Kanun’a Göre Tüketici Hukuku*, 5. Baskı, Ekin Kitabevi Yayınları, 2015.
- Atamer Y M, “Tüketici Kredisi Hukukunda Reform Projeleri ve Avrupa Birliği Hukuku İle Uyum”, *Banka ve Tüketici Hukuku Sempozyumu*, On İki Levha Yayınları, 2010, s. 241-274. Anılış: (Atamer, Reform).
- Atamer Y M, *Kredi ve Diğer Finansman Sözleşmelerinde Tüketicinin Korunması*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2016. Anılış: (Atamer, Kredi).
- Aydoğdu M, *Tüketici Hukuku Dersleri*, 1. Baskı, Adalet Yayınevi, 2015.
- Ayhan R/Çağlar H/Özdamar M, *Ticari İşletme Hukuku Genel Esaslar*, 12. Bası, Yetkin Yayınları, 2019.
- Bahtiyar M, *Ticari İşletme Hukuku*, 19. Baskı, Beta Yayınları, 2018.
- Bucher E, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, 2. Auflage, Schulthess Verlag, 1988.
- Buhur O, *Hukuki Yönleriyle Kredi Kartı*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2020.
- Ceylan E, *Türk, İsviçre ve Avrupa Birliği Hukukunda Kredi Kartını Kullanan Tüketicinin Hukuki Durumu*, 1. Baskı, Beta Yayınları, 2010. Anılış:

(Ceylan, Kredi Kartı).

- Ceylan E, “Kredi Kartlarıyla İlgili 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Getirdiği Yenilikler”, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, (117), 2015, s. 233-284. Anılış: (Ceylan, Yenilikler).
- Çabri S, *Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, 2021.
- Çeker M, *Kredi Kartı Uygulaması ve Özel Hukuk Açısından Kredi Kartının Hukuka Aykırı Kullanımı*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1997.
- Çınar Ö, “Tüketici Kredisi Sözleşmelerinin Hukuki Niteliği ve Hükümleri”, Hakan Tokbaş/Alı Suphi Kurşun (Ed.), *Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları Külliyyatı, Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları*, Aristo Yayınevi, 2015, s. 37-69.
- Eren F, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 26. Baskı, Yetkin Yayınları, 2021.
- Erendaç A T, *Kredi Kartı Sözleşmesi*, 1. Baskı, On İki Levha Yayınları, 2021.
- Gauch P/Schluep W R/Schmid J/Emmenegger S, *Schweizerisches Obligationenrecht Allgemeiner Teil*, Band I, 9. Auflage, Schulthess Verlag, 2008.
- Gezder Ü, *Tüketici Kredisi Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Beta Yayınları, 1998.
- Giger H, *Kreditkartensysteme, Eine ökonomisch-juristische Studie*, 2. Auflage, Schulthess Verlag, 2018.
- Gümüş M A, *6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun Şerhi*, C. I, (Madde 1-46), Filiz Kitabevi, 2014.
- Gümüşsoy G, “Bankacılık İşlemlerinde Genel İşlem Koşulları”, *İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 12(1), 2014, s. 177-211.
- Gürses D, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’a Göre Tüketici Kredisi Sözleşmelerinde Cayma Hakkı”, *Legal Hukuk Dergisi*, 12(140), 2014, s. 265-305.
- Haznedar İ M, “6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un Bankacılık Uygulamaları Bakımından Getirdiği Yenilikler”, *İstanbul Barosu Dergisi*, 88(3), 2014, s. 5-33.

- İşgüzar H, *Banka Kredi Kartı Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Yetkin Yayınları, 2003.
- Junker C, “Rechtsbeziehungen im Kreditkartengeschäft”, *Deutsches Steuerrecht*, Heft 40, 1994, s. 1461-1466.
- Kocayusufpaşaoğlu N, *Borçlar Hukuku Genel Bölüm, Borçlar Hukukuna Giriş, Hukuki İşlem, Sözleşme*, 7. Bası, Filiz Kitabevi, 2017.
- Kramer E A, *Berner Kommentar, Inhalt des Vertrages, Art. 19-22 OR, Schweizerisches Zivilgesetzbuch, Das Obligationenrecht, Allgemeine Bestimmungen*, Stämpfli Verlag, 1991.
- Kramer E A/Schmidlin B, *Berner Kommentar, Allgemeine Einleitung in das schweizerische Obligationenrecht und Kommentar zu Art. 1-18 OR*, Stämpfli Verlag, 1986.
- Kuntalp E, “Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu, Bildiriler-Tartışmalar- XIII, (5-6 Nisan 1996)*, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 1996, s. 273-299.
- Maranta L/Spitz P, *Bundesgesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG), UWG 3, Art. 3 Abs. 1 lit. k–n Stämpflis Handkommentar*, in Peter Jung/Philippe Spitz, Stämpfli Verlag, 2016.
- Oğuzman M K/Öz M T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt-1, 17. Bası, Vedat Kitapçılık, 2019.
- Özen B, *Kredi Açma Sözleşmeleri*, 1. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2017.
- Poroy R/Yasaman H, *Ticari İşletme Hukuku*, 15. Baskı, Vedat Kitapçılık, 2015.
- Reisoğlu S, “Banka Kredi Kartları ve Uygulama Sorunları”, *Bankacılar Dergisi*, (49), 2004, s. 100-123.
- Stengel C, *Anwendungsbereich des Konsumkreditgesetzes, Kredit und Leasing, Kredit-und-Kundenkarten sowie Überziehungskredite für Konsumenten*, Schulthess Verlag, 2014.
- Şit B, *Türk Hukukunda Banka Kredisi Kavramı ve Buna Bağlı Sonuçlar*, 1. Baskı, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayınları, 2011.
- Tekinay S S/Akman S/Burcuoğlu H/Altop A, *Tekinay Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, 7. Baskı, Filiz Kitabevi, 1993.

- Teoman Ö, *Hukuki Yönden Kredi Kartı Uygulaması*, Güncelleştirilmiş 2. Baskı, Beta Yayınları, 1996.
- Tüzüner Ö, “Banka Kredi Kartı Sözleşmesinin Hukuki Niteliği ve Kart Hamili Bakımından Avantajlarının Sorgulanması”, Hakan Tokbaş/Ali Suphi Kurşun (Ed.), *Sektörel Bazda Tüketici Hukuku Uygulamaları Külliyatı, Bankacılık Sektöründe Tüketici Hukuku Uygulamaları*, Aristo Yayınevi, 2015, s. 161-187.
- Westphalen F G v /Thüsing G, *Vertragsrecht und AGB-Klauselwerke, Werkstand: 46. EL*, Beck Verlag, 2020.
- Yener M D, “6502 Sayılı Yeni Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun’un Tüketici Kredileri Bakımından Getirdiği Yenilikler”, *Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi*, 7(13), 2015, s. 409-436.
- Yücer Aktürk İ, “Tüzel Kişi Tacirin Tüketici Sıfatı”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 20(2), 2016, s. 103-128.